

Protokoll 6/2021

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 31 maj 2021 kl. 13:30-17:10,
sammanträde via Skype

Övriga närvarande	Inga Varg Ordförande Katarina Borg Birgitta Bremer Elisabet Jermsten Anders Johnson Måns Lönnroth Helena Nilsson Lannegren Margareta Olofsson Martina Pereira Norrman Laila Reppen Peter Lundevall Sekreterare Monica Hector Protokollförare Susanne Höglin Handläggare Sofia Eriksson Föredragande §12 Carl-Henrik Barnekow Föredragande §13 Siri Ersson Föredragande §14 Alina De Liseo Petersson Föredragande §§15-16
Justerare	Martina Pereira Norrman
Datum för justering	
Paragraf	§§1-17
Protokollförare	Monica Hector

§ 1 **Dagordning samt val av justerare**

Beslut

Valdes ledamot M Pereira Norrman att tillsammans med ordförande justera protokollet. Beslöts att ärenden upptas i ordningen: 1-6, 13, 12, 14-16, 8-10, 7, 11.

§ 2 **Nästa sammanträdesdag**

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder måndag 23 augusti 2021, kl. 13.30.

§ 3 **Nästa delegationssammanträde**

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådets delegerade sammanträder måndag 14 juni 2021, kl. 13.30.

§ 4 **Protokoll fört vid sammanträde 2021.05.03**

Beslut

Anmälades att protokoll fört vid Skönhetsrådets ordinarie sammanträde 2021.05.03 justerats i vederbörlig ordning.

Erinrades att angivelsen av frityta/per elev i §6 Johanneshov 1:1, Slakthusområdet etapp 2C blivit fel. Rätt friyta är 10 kvadratdecimeter/elev.

§ 5 **Protokoll fört vid delegationssammanträde 2021.05.17**

Beslut

Anmälades att protokoll fört vid Skönhetsrådets delegationssammanträde 2021.05.17 justerats i vederbörlig ordning.

§ 6**Anmälningar för kännedom****Anmälda handlingar**

- (Signerad) Beridarebanan 77, skyltar/ljusordningar, Sergelgatan/Sergelterrassen, 2021-01656-575
- (Signerad) Östermalm 3:62, restaurangpaviljong, Strandvägskajen, 2020-16075-575
- Bromsten 8:1 och Bromsten 8:31 vid kv Tora, meddelande efter granskning, 2019-12560
- Riksby 1:3, Bällsta IP, meddelande om revidering efter granskning, 2017-06421
- Vad hände med Hållbara Hökarängen? Svar med e-post
- Gastronomisk container vid Djurgårdsbron, svar med e-post samt SR 2018/203 bifogad
- Bygga av restaurang vid Djurgårdsbron som förstör den vackra utsikten. Svar med e-post samt SR 2018/203 bifogad
- Utemiljön på Hässelby Villastads skola, svar med e-post
- Byggplaner på Sandhamnsgatan i kv. Genua, svar med e-post samt SR 2019/273 bifogad
- (Signerad) Mässtunneln, förslag till detaljplan för ny spillvattenledning mellan Älvsjö och Liljeholmen, 2019-16196
- Granskning Konduktören, svar med e-post
- Gastronomisk container vid Djurgårdsbron, angående diarienummer 2015-21641, svar med e-post

§ 7**Gamla Stan 1:34, uppförande av flytande bad och poolanläggning invid Munkbrohamnen, 2020-11119-575**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Gamla Stan 1:34, uppförande av flytande bad och poolanläggning invid Munkbrohamnen, 2020-11119-575.

SR 2021/125

Beslut

Hänsköts ärendet till nästkommande delegationsammansättningsmöte på handläggarens begäran.

§ 8

Södermalm 7:87 (Slussen), Mälarterrassen och C-huset, 2021-04535-575

Återupptogs till behandling ärende bordlagt 2021.05.17 (§6) angående Södermalm 7:87 (Slussen), Mälarterrassen och C-huset, 2021-04535-575.

SR 2021/123

Beslut

Hänsköts ärendet till nästkommande delegationssammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Kansliet meddelade att svar inte inkommit från Projekt Slussen avseende möjlighet att låta rådet få ta del av de materialprover som finns för Mälarterrassens olika delar.

§ 9

Cykelstaden, cykelplan för Stockholm 2021, remiss från Trafikkontoret

Återupptogs till behandling ärende bordlagt 2021.05.17 (§2) angående Cykelstaden, cykelplan för Stockholm 2021, remiss från Trafikkontoret.

SR 2021/122

Beslut

Förelåg av kansliet utformat förslag till skrivelse vilken, efter ändringar som framgår av registraturet, antogs som rådets.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/122-5 Cykelstaden, remissversion av cykelplan för Stockholm 2021
- SR 2021/122-4 Cykelstaden, reviderade stråk
- SR 2021/122-3 Reviderade stråk, karta
- SR 2021/122-1 Cykelstaden, cykelplan för Stockholm 2021, remiss från Trafikkontoret

§ 10**Sekreteraren informerar****Sammanfattning av ärendet**

Informerade sekreteraren om att lokaltidningen Mitti Spånga önskat ta del av rådets ställningstagande avseende graffittiväggen "Fascinate" i Bromsten med anledning av att stadsbyggnadsnämnden i ett beslut nu tagit bort skyddsbestämmelserna. Sekreteraren klargjorde att rådet står kvar vid att väggen är en värdefull kulturyttring som bör behållas och att väggens stabilitet, som varit en av orsakerna till att rivning blivit aktuell, kan åtgärdas genom att motbygga väggen.

Sekreteraren tackade rådet och kansliets personal för en intressant och givande tid som tillförordnad sekreterare/kanslichef under Henrik Nerlunds tjänstledighet.

§ 11**Övriga frågor****Sammanfattning av ärendet**

Ledamot K Borg efterfrågade information om Arkitekturstrategin nu antagits.

Kansliet erfor att stadsbyggnadsnämnden vid sitt senaste sammanträde antagit dokumentet men att fullmäktige således ännu inte fått ta del av eller fattat beslut i ärendet.

§ 12**Reykjavik 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2019-03406**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Reykjavik 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2019-03406. Sofia Eriksson, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2021/141

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka planförslaget med erinran om skolgårdens storlek och ett av bostadshusens höjd.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget syftar främst till att möjliggöra en grundskola och cirka 165 lägenheter samt cirka 90 vårdbostäder inom befintlig bebyggelse i kv Reykjavik. För framtida behov ges planen en flexibilitet genom att medge även gymnasieskola, lägenhetshotell och kontor. För ett mer levande gaturum mot Borgarfjordsgatan regleras att lokaler ska finnas i bottenvåningen. Viss kvartersmark övergår till gata för att bland annat öka utrymme för en trottoar. Gällande detaljplan från 1986 anger kontors- och industriändamål. Bebyggelsen uppfördes på 1980-talet och byggdes till i början av 2000-talet. Planområdet består av bebyggda eller hårdgjorda delar utan egentliga naturvärden.

Planområdet är beläget mellan Kista gård och Borgarfjordsgatan omkring 500 meter norr om Kista centrum med galleria och tunnelbana. Kista är ett av landets viktigaste IT-områden. Stadsdelen är i översiktsplanen utpekad som ett stadsutvecklingsområde med blandat innehåll. Kista-Järva är ett av stadens fokusområden dit resurser särskilt ska riktas. Ett arbete med Kista strukturplan pågår. I den anges att området kring Kista gård bör ha en hög grad av offentliga rum, en medeltäthet och en låg grad av verksamheter. Skönhetsrådet bedömde att planens flexibilitet är motiverad i denna del av Kista. Staden eftersträvar möjligheter till tänkbara förändringar över tid. Något som även speglar de senaste decenniernas utveckling i stadsdelens norra del.

I kvarteret Reykjaviks norra del planeras för en grundskola med cirka 600 elever. Dagens parkeringsplats planeras byggas om till en skolgård. Friytan per elev på den 3140 kvm stora skolgården stannar vid 5,2 kvm. Skönhetsrådet har tidigare uppmärksammat att många nya skolor planeras med små skolgårdar. Till saken hör att gården även planeras att rymma 100 cykelparkeringsplatser. Rådet ansåg att det för särskilt grundskolor, bör finnas en rimlig relation mellan en fastighets storlek och antalet elever. Det synes olämpligt om grundskolan kompletteras med en gymnasieskola. Risker är att fler elever skulle komma att nyttja föreslagen skolgård. Det är även en tveksam planeringsförutsättning, i vart fall i ytterstaden, att skolbarnen ska nyttja allmänna parker eller som i föreliggande fall "Möjliggör en grundskola... med närhet till en större park", det vill säga Kista gårdspark. I Barnkonsekvensbeskrivningen vore det också rimligt med några ord om konsekvenserna av en liten skolgård.

Borgarfjordsgatan har idag en homogen höjdskala om 5-6 våningar. Enligt planbeskrivningen ska nybebyggelsen skapa ett stadsmässigt gaturum i en mänsklig skala. Mot Borgarfjordsgatan anger planförslaget ett 6-12 våningar högt hus. Tre skäl anges som motiv till 12-våningshuset. Ett är att det ska skapa dynamik i stadsrummet, ett annat att är den genererar en nedtrappning av Kista torn och ett

tredje att markera ett hörnläge. Rådet tolkade denna stadsbyggnadsfråga annorlunda. En ny byggnad bör ansluta sig till gatans nuvarande karaktär. Det finns knappast någon anledning att ett bostadshus i en avvikande höjdskala ska signalera något speciellt längs denna gata. Hörnlaget utgörs av en glest trafikerad lokalgata varför det knappast är ett läge för markering. Kista torn söder om Hanstavägen är med sina 36 våningar ett av stadens högsta hus. Huset manifesterar sig vid Kista centrum och bör inte nerrankas genom ett halvhögt hus i dess närhet. Ett 12 våningar högt hus skulle även öka skuggorna på bostadsgården och synas från Kista gård. Rådet ansåg det är positivt med fler bostäder samt lokaler i byggnadernas bottenvåningar vilket bör kunna ge ökat stadsliv och trygghet. Slutligen konstaterades att norra och nordöstra delen av Kista planeras för omfattande förändringar. Rådet bedömde att dessa delar rymmer en större frihet vad gäller tillkommande byggnaders skala.

Sammantaget bedömde rådet att flexibiliteten i planförslaget är motiverad. Bostäder med lokaler i bottenvåningen kan tillföra nya kvalitéer längs med Borgarfjordsgatan. En grundskola kan tillkomma men antalet elever bör minska alternativt att en större skolgård skapas. Den del av bostadshuset som är i 12 våningar föreslås sänkas till sex för att harmonisera med gatans karaktär.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/141-8 Samrådsbrev
- SR 2021/141-11 Planbeskrivning
- SR 2021/141-4 Plankarta
- SR 2021/141-14 Antikvarisk konsekvensanalys (Nyréns Arkitektkontor, 2021-04-16)
- SR 2021/141-13 Bullerutredning (Akustikkonsulten i Sverige AB, 2021-04-14)
- SR 2021/141-12 Dagvattenutredning (DHI Sverige AB, 2021-02-10)
- SR 2021/141-10 PM Geoteknik 1 (Markera Mark Stockholm AB, 2021-04-23)
- SR 2021/141-9 PM Geoteknik 2 (Markera Mark Stockholm AB, 2021-04-23)
- SR 2021/141-7 PM Geoteknik 3 (Markera Mark Stockholm AB, 2021-04-23)
- SR 2021/141-6 PM Räddningstjänstens framkomlighet och åtkomlighet (Bengt Dahlgren Brand & Risk AB, 2021-02-19)
- SR 2021/141-5 Översiktlig miljöteknisk markundersökning (Atrax Energi och Miljö AB, 2021-02-23)
- SR 2021/141-3 PM Trafik och Planering (Tyréns 2021-05-19)

- SR 2021/141-2 Risk-PM (Bengt Dahlgren Brand & Risk AB, 2021-04-23)

§ 13

Pytsen 1 och 2 samt Liljeholmen 1:1, förslag till detaljplan för utbyggnad av Nybohovsskolan, 2017-07068

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Pytsen 1 och 2 samt Liljeholmen 1:1, förslag till detaljplan för utbyggnad av Nybohovsskolan, 2017-07068. Carl-Henrik Barnekow, plankonsult, redogjorde för ärendet.

SR 2021/140

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om att finna lösningar för utökad skolgård samt att den tillkommande bebyggelsen bearbetas gällande volym och skala.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Planförslaget syftar till utbyggnad av Nybohovsskolan med en ny skolbyggnad, en ny idrottshall samt ny större förskola som ersätter befintlig förskola från 1981. Befintlig skolbyggnad bevaras. Förslaget möjliggör en utökning av elevantalet på Nybohovsskolan från dagens 174 elever i årskurserna F-6 till ca 900 elever i årskurserna F-9. Även den befintliga förskolan ska utökas, från sex till åtta avdelningar genom rivning och nybyggnad alternativt tillbyggnad. Nybohovsskolan uppfördes 1961 efter ritningar av arkitekten Sven Silow. Den är genom sin höga arkitektoniska kvalitet och anpassning till naturmarken ett tydligt exempel på välfärdssamhällets omsorg om skoleleverna.

Enligt den antikvariska konsekvensanalysen kommer skolområdets upplevelsevärden att påverkas negativt av den planerade utbyggnaden, som innebär att byggnadernas småskalighet och skolgårdens inramning av natur går förlorad. De hårdgjorda ytorna blir större och grönskan förskjuts mot skolområdets utkanter. Det gör det angeläget att den nya skolan får en omsorgsfull gestaltning och att skolgården utformas nogsamt.

Skönhetsrådet konstaterade att friytan per barn efter tillbyggnad av skolan blir 7,6 kvm. Det kan inte anses rimma med barns behov av rörelse och ligger långt under Boverkets rekommendation. I Barnkonsekvensanalysen saknas diskussion om att skolgården är

betydligt mindre än rekommenderad storlek. En översyn av skolgården föreslås för att se om en större del av gården skulle kunna bullerskyddas, t.ex. genom att anlägga bullerplank i slutningen norr om skolan. På så sätt skulle även denna del kunna räknas in som skolgård, förutsatt att det är förenligt med bevarande av spridningssambanden. Rådet noterade vidare att skolgårdsyta tas upp av trafik för lastning och lossning. Om man finner andra sätt att hantera leveranser och att nyttja trafikytorna mer effektivt kan det undvikas att värdefull friyta brukas för leveranser som sker under en begränsad del av dagen.

Förslaget innebär att ett stort antal träd måste fällas i skogsbranten mot Essingeleden, totalt ca 125 träd varav ca 65 ekar. Av ekarna har ca 40 stycken en kron diameter på 10 meter eller större och ingreppet innebär en stor negativ påverkan på områdets naturvärden.

Gällande den tillkommande skolbyggnaden fann Skönhetsrådet att den förtjänstfullt fungerar som bullerskydd genom sin utsträckning och famnande form. Rådet önskade emellertid en ytterligare bearbetning av byggnaden, både vad gäller fasadens uttryck men kanske framförallt smalare gavlar för att kunna påverka hur byggnadens volym uppfattas. Detsamma gäller den nya förskolan. Eftersom den är specialritad och inte en konceptförskola finns möjligheter att bearbeta byggnadens volym och sockel. Skönhetsrådet uppskattade ambitionen att gestalta idrottshallen men anser att hallens ljussättning bör hållas till entrésidorna för att undvika att den blir en lysande lanterna ut mot Essingeleden. Rådet fann att den mörkare skogsslänten fortsättningsvis ska få råda.

En observation gällande perspektivbilden är att den synbarligen visar den nya skolan från ett tak väster om Essingeleden. Mer troligt är att de flesta kommer att uppleva den nya skolbyggnaden från bilfönstret på Essingeleden. Sett från detta perspektiv kommer den nya skolan att skära av de nedre delarna av punkthusen på Nybohovsbacken. Husen utgör en karakteristisk silhuett i Stockholm.

Skönhetsrådet skickade i november 2020 en skrivelse till stadsbyggnadsnämnden, Sisab och Stadsmuseet och efterfrågade att Sisabs inventering av typdaghem ska färdigställas skyndsamt så att staden kan bedöma vilka av dessa som bör bevaras av bl.a. kulturhistoriska skäl och vilka som kan ersättas. Rådet konstaterade att ännu en förskola från tidigt 1980-tal kan komma att rivras utan att en kulturmiljöanalys är på plats. Planhandlingarna innehåller endast redovisning av alternativet med en ny förskola men saknar redovisning för tillbyggnadsalternativet. Enligt rådets uppfattning bör handlingarna kompletteras med skisser över även detta alternativ.

I barnkonsekvensanalysen framgår att barn, personal och föräldrar upplever att tillgängligheten till skolan upplevs som problematisk på grund av driftstörningsproblem i hissbanan vid Nybohovsbacken. Rådet instämde därför i att hissbanans kapacitet måste säkerställas när ett stort antal elever beräknas tillkomma.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/140-21 Samrådsbrev
- SR 2021/140-3 Planbeskrivning
- SR 2021/140-5 Plankarta
- SR 2021/140-6 Antikvarisk konsekvensanalys
- SR 2021/140-7 Barnkonsekvensanalys
- SR 2021/140-25 Kultur och landskapsanalys 1
- SR 2021/140-24 Kultur och landskapsanalys 2
- SR 2021/140-15 Solstudie
- SR 2021/140-16 Grönytefaktor
- SR 2021/140-17 Naturvärdesinventering
- SR 2021/140-20 Trädinventering
- SR 2021/140-14 Trafikbuller, utvärdering av bullerskärm
- SR 2021/140-18 Spridningsanalys
- SR 2021/140-13 Miljöteknisk markundersökning
- SR 2021/140-12 Geoteknisk bedömning
- SR 2021/140-11 Luftkvalitetsutredning
- SR 2021/140-10 Utlåtande räddningsinsatser
- SR 2021/140-9 Riskanalys
- SR 2021/140-8 Jämställdhetsanalys
- SR 2021/140-4 Vibrationsutredning
- SR 2021/140-2 Bullerutredning
- SR 2021/140-19 PM infart Nybohovsskolan
- SR 2021/140-22 PM Trafik
- SR 2021/140-23 Dagvattenutredning 1
- SR 2021/140-27 Dagvattenutredning 2
- SR 2021/140-26 Kungörelse om samråd

§ 14

Akalla 4:1, förslag till detaljplan för idrottsanläggning i norra Spångadalen, 2020-06526

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Akalla 4:1, förslag till detaljplan för idrottsanläggning i norra Spångadalen, 2020-06526. Siri Ersson, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2021/135

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka planförslaget med erinran om en eventuell fotbollsplans läge och att marken planeras som allmän platsmark.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Syftet med detaljplaneförslaget är att möjliggöra en ny anläggning för idrottsändamål i norra delen av Spångadalen. Området utgörs av en fyra hektar stor och relativt plan gräsyta med några åkerholmar. I dag finns en cricketplan inom planområdet. Två alternativa upplägg möjliggörs. Det ena är en multifunktionell bollplan för fotboll, softball och baseboll samt en cricketplan. Det andra alternativet är två cricketplaner. En servicebyggnad och parkering för cyklar och 45 bilar ingår i planerna. Angöring sker från Krällingegränd.

Den föreslagna servicebyggnaden är i en våning om cirka 400 kvm. Byggnaden avses innehålla omklädningsrum, samlingslokal, café, teknik- och förrådsutrymmen, allmänna toaletter, personalutrymme och garage. Servicebyggnaden placeras i skogsslutningen i väst för att inte inskränka på upplevelsen av dalgångens öppenhet. Nya träd och åkerholmar föreslås återskapas för att kompensera för dem som behöver tas bort. Nya gångbanor mellan de två idrottsplanerna säkerställs genom x-bestämmelser i detaljplanen. En fotbollsplans kräver att marken planas ut. Högst 5 % av den multifunktionella konstgräsplanen får enligt planförslaget hårdgöras för att bibehålla dalgångens gröna landskap. Runt cricketplanens naturgräs föreslås en låg kant i stenmaterial som markerar idrottsplanens yta. Cricketspel behöver endast smärre utjämnningar av marken.

Spångadalen ingick i de gamla gårdarnas åker- och ängsmarker innan stadsdelarna Tensta och Rinkeby tillkom på 1960- och 1970-talen. De sammanhängande parkstråken Spånga- Tensta- respektive Rinkebydalen är så kallade dalstråksparkar. Dalstråksparkerna är karaktäristiska för stadsplaneringen särskilt under efterkrigstiden. Spångadalen är den enda gröna kopplingen mellan de omkringliggande stadsdelarna och Järva friområde.

Skönhetsrådet bedömde det möjligt att en idrottsanläggning kan förenas med Spångadalens natur- landskaps- och kulturvärden. Väsentligt är att minimera ingreppen i naturen och återplantera träd och åkerholmar. Tillsammans med det nyligen öppnade badet vid Eggeby gård på Järvafältet tillförs Södra Järva och Spånga nya mötesplatser. Det är exempel på målpunkter som förstärker samband och relationer som bygger på aktiviteter snarare än på bebyggelse. Detaljplanen ligger i linje med målet i en snabbt växande stad om att främja ett rikt idrottsliv. Rådet förespråkade att

idrottsanläggningen planeras som allmän platsmark för ökad tillgänglighet framför kvartermark.

Skönhetsrådet föredrog alternativet med en cricketplan och en multifunktionsplan. Visserligen innebär cricket mindre påverkan på dalgången men en mer flexibel anläggning skulle innebära att fler från bland annat Tensta och Rinkeby, vilka tillhör ytterstadens befolkningsrikaste och mångkulturella stadsdelar, skulle kunna hitta en idrottsutövning som passar.

Fotbollsplanen behövde enligt rådet vridas för att minska intrånget och påverkan på landskapet och störningar för närboende. Planförslaget redovisar en fotbollsplan om 105 x 65 meter. Det synes knappast nödvändigt att dimensionera planen för allsvenskt spel eller internationella gästspel. En fullstor plan för elvamannaspel kan enligt reglerna ha måtten ner mot 90 x 45 meter. Skönhetsrådet föreslog att fotbollsplanen minskas något och vrids till nordostlig riktning. Utrymme finns och störningar från läktarpublik, fotbollsspelare och strålkastare skulle bli mindre då planen kommer längre från boende i småhusen i Sörgården i östra Tensta. En avgjord fördel att vrida fotbollsplanen är att ett 6 meter högt och 65 meter långt stängsel på kortsidan av fotbollsplanen inte hamnar långt in i dalgången. Konstgräsbeläggningen blir heller inte lika utbredd i dalgången. Servicebyggnaden, gångvägar och tankar om återplantering bedömdes av rådet som väl gestaltade och genomtänkta.

Sammantaget konstaterade Skönhetsrådet att landskapets öppna karaktär samt förståelsen av Spångadalens agrarhistoria och stämning kommer att påverkas av en ny idrottsplats. Rådet bedömde emellertid att landskapets och dalgångens grundkaraktär kan leva vidare även med föreslaget idrottsfält. Idrottsanläggningen kan tillsammans med det nya utomhusbadet vid Eggeby tillföra nya kvalitéer till området. För att reducera intrånget i Spångadalen bör fotbollsplanen vridas i öst-västlig riktning. Idrottsanläggningen bör vara allmän platsmark.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/135-5 Samrådsbrev
- SR 2021/135-9 Plankarta
- SR 2021/135-8 Planbeskrivning
- SR 2021/135-7 Program landskap
- SR 2021/135-13 Kulturmiljöanalys och konsekvensbedömning
- SR 2021/135-15 Illustrationsmaterial servicebyggnad
- SR 2021/135-10 Naturvärdesinventering
- SR 2021/135-3 Utredning sportbelysning
- SR 2021/135-2 Trafikutredning

- SR 2021/135-14 Dagvattenutredning
- SR 2021/135-16 Bullerutredning
- SR 2021/135-4 Spridningsberäkning NO2 och PM10
- SR 2021/135-6 Riskbedömning
- SR 2021/135-11 Miljöteknisk undersökning
- SR 2021/135-12 Markteknisk undersökningsrapport Geoteknik

§ 15

Freja 8, förslag till detaljplan, 2020-13370

Återupptogs till behandling ärende bordlagt 2021.05.17 (§4) angående Freja 8, förslag till detaljplan, 2020-13370. Alina De Liseo Petersson, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2021/121

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om att planen bör fastslå antal bostäder inom planområdet samt att plankartan tydligt markerar hur stor del av marken som får hårdgöras.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag för fastigheten Freja 8 i syfte att ge byggrätt åt ett en- eller tvåbostadshus och ska, enligt planunderlaget bidra till en sammanhållen och varsam förtätning av Bromstens villaområde och Spånga som helhet. Planen reglerar att fastighetens yta inte understiger 600 kvm.

Skönhetsrådet fann förslaget problematiskt, framförallt med tanke på de stora förändringar som redan skett med stöd av gällande stadsplan. Fastighetsägaren har nyligen uppfört ett flerbostadshus vid gatan. Enligt bygglovets får huset innehålla åtta lägenheter, lokaler för de boende i byggnaden samt förråd i källarplan men rådet konstaterade att det finns 12 lägenheter. Märkligt är att bostadshuset, till skillnad från de befintliga flerbostadshusen i samma skala på ömse sidor av det nya flerbostadshuset vid Båtsmans Stens väg, saknar en gemensam centrerad port och trapphus. I syfte att rymma så mycket bostadsyta som möjligt har metalltrappor i stället lagts utanpå gavlarna. Det är något som är främmande för såväl villaområdet som, skulle rådet vilja hävda, svensk byggnadstradition vad gäller flerbostadshus. Förutom att

byggnaden rent arkitektoniskt sticker ut i miljön på ett mindre positivt sätt har tomtens gröna karaktär mot gata och gård försvunnit. De angränsande flerbostadshusen längs gatan har en bred grön, förgårdsmark medan det nya huset har helt grusbelagda markytor runt om. Längs husets långsidor har låga påkörningsskydd byggts, uppenbarligen för att skydda fasaden mot påkörning i samband med parkering.

Det föreliggande planförslaget avser den del av fastigheten som ligger bakom det nya flerbostadshuset. Sökande önskar där en byggrätt för ett en- till tvåbostadshus. Totalt skulle fastigheten då rymma 12 + 2 bostäder.

Skönhetsrådet har under många år påtalat att staden måste kunna hantera förtätning av villaområden på ett långsiktigt och för områdena hållbart och arkitektoniskt väl gestaltat sätt. Enskilda byggaktörer kan idag utnyttja äldre stadsplaner för betydligt högre exploateringar än dåtidens planförfattare förmodligen kunde förutse. Genom att antalet tomträtter som reglerade användningen av fastigheten reducerats avsevärt kvarstår i många fall endast äldre stadsplaners svaga regleringar. Staden synes ännu inte ha någon tydlig strategi för denna spontana förändring med risk för betydande konsekvenser för småhusområdenas karaktär. Rådet ser således med oro på att den här typen av förändringar kan bli modell för framtida förändringar av stadens småhusområden. Staden bör utvärdera rådande omvandling och även inkludera av staden drivna planändringar i småhusområden som syftar till en ökad stadsmässighet med flerbostadshus. Detta mot bakgrund till att det är känt att småhus är en mycket uppskattad boendeform och hur mycket av småhusområdenas grundkaraktär som rubbas. Staden bör således ta ett initiativ som leder utvecklingen i en riktning som på ett hovsamt sätt tillför nya kvaliteter i äldre småhusområden.

Skönhetsrådet ansåg att en byggrätt är möjlig att tillstyrka utifrån tomtens storlek och läge bakom huvudbyggnaden. Detta emellertid under förutsättning att den befintliga byggnaden endast får rymma 8 bostäder samt att alla andra krav som stadsbyggnadskontoret framfört avseende byggnadens användning efterlevs. Rådet ansåg vidare att det är rimligt att i den nya planen fastslå att de två byggnaderna sammantaget inte får rymma mer än tio bostäder. Här ville rådet påminna om att staden har planmonopol och således kan besluta att införa detta i planbestämmelserna där det är motiverat. Ett alternativ är att planarbetet avslutas och ingen ytterligare byggrätt ges. Vidare ville rådet se att plankartan tydligt markerar hur stor del av marken som får hårdgöras och att resterande del ska ges en grön trädgårdskaraktär. Fastigheten ingår trots allt i Bromstens villaområde med sina grönskande trädgårdar.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/121-6 Dagvatten
- SR 2021/121-5 Miljöteknik
- SR 2021/121-4 Plankarta
- SR 2021/121-3 Samrådsbrev
- SR 2021/121-1.1 Planärende på samråd (2/2)
- SR 2021/121-2 Planbeskrivning

§ 16**Ubbe 3, förslag till detaljplan, 2020-13210**

Stadsbyggnadskontoret hade genom remiss begärt Skönhetsrådets yttrande över Ubbe 3, förslag till detaljplan, 2020-13210. Alina De Liseo Petersson, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.
SR 2021/139

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran avseende det föreslagna garagets placering, den nya byggnadens gestaltning och färgsättning samt stamfastighetens byggrätt.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag i syfte att möjliggöra en styckning av fastigheten Ubbe 3 genom att ge byggrätt till ett nytt enbostadshus på den nya fastigheten. Den föreslagna byggnaden placeras med ett tydligt indrag från gatan och angöring sker via en befintlig infart från Stjärnfallsgatan. Den nya byggnadsvolymen ska storleksmässigt anpassas till omgivande villabebyggelse samt förhålla sig till befintliga markhöjder. Målet är således att skapa en god boendemiljö och samtidigt bevara Solhems gröna och kulturhistoriskt värdefulla kvaliteter.

Skönhetsrådet ansåg att en delning av fastigheten Ubbe 3 är möjlig och att byggrätt ges till ett nytt enbostadshus. Enligt rådets uppfattning blir tomterna även efter styckning förhållandevis stora och de kan därmed bibehålla sin gröna och för området så viktiga karaktär som del av trädgårdsstaden Solhem. Det finns dock delar i planförslaget som enligt rådet borde revideras inför granskningsskedet. Skönhetsrådet fann att byggrätten inom planområdet utökas högst väsentligt och att det därför är rimligt att byggrätten för stamfastigheten begränsas. En mindre byggrätt utformad som en förlängning av den ursprungliga

byggnadsvolymen, t.ex. i form av en fönsteraxel, vore enligt rådet möjlig. En tvärställd volym skulle däremot ändra byggnadens karaktär avsevärt. Vad gäller byggrätten för det nya huset ställde sig rådet tveksamt till garaget och dess placering eftersom det inte är i överensstämmelse med Solhems ursprungliga karaktär då garaget till viss mån kommer att skymma bostadshuset. Rådet ville också poängtera vikten av att det planerade huset följer topografin så att inga sprängningar eller utgrävningar av marken sker för att inrymma nya entréer, fönsterpartier eller liknande åtgärder. Slutligen önskade rådet att gestaltningen av byggnaden vidarestuderas. Rådet uppfattade den stora uppglasade fasaden mot nordost som främmande för det som utmärker områdets arkitektur liksom den föreslagna färgsättningen. Det finns mörka byggnader såväl som mörka tak i området men knappast något hus som genomgående getts en mörk och tung färgskala i tak, fasader och fönsteromfattningar. Rådet ville dessutom påpeka att det är en stor skillnad mellan en svart fasad och en tjärad sådan. Rådet önskade därför se en omarbetning så att inte byggnaden får en homogent mörk färgsättning eftersom detta skulle bli ett mycket främmande inslag i Solhem och inte det varsamma tillägg som planhandlingarna beskriver.

Handlingar i ärendet

- SR 2021/139-2 Samrådsbrev
- SR 2021/139-3 Plankarta
- SR 2021/139-4 Planbeskrivning

§ 17

Avtackning av Peter Lundevall

Sammanfattning av ärendet

Ordförande Inga Varg tackade å rådets vägnar Peter Lundevall för hans insatser som tillförordnad sekreterare/kanslichef under Henrik Nerlunds tjänstledighet. Rådet ber att få återkomma med inbjudan till utflykt och middag - då det blir möjligt att planera ett sådant program - och då mer formellt tacka för förtjänstfull tid som rådets sekreterare.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Peter Lars Owe,Lundevall	2021-06-08
MONICA,HECTOR	2021-06-08
Inga Margareta,Varg	2021-06-08
Martina,Norrman	2021-06-08